

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

підготовки

спеціальності

освітньо-професійної програми

бакалавра

ІЗ Туризм та рекреація

Туризм

Силабус освітнього компонента «ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»
підготовки бакалавра, галузі знань J Транспорт та послуги, спеціальності J3
Туризм та рекреація, освітньо-професійної програми Туризм

Розробник: Ільїна О. В., доцент кафедри готельно-ресторанної справи,
туризму і рекреації, кандидат географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: J Транспорт та послуги Спеціальність: J3 Туризм та рекреація Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 /4		Рік навчання – 3
		Семестр – 5
ІНДЗ: немає		Лекції – 22 год.
		Практичні – 38 год.
		Самостійна робота – 52 год.
		Консультації – 8 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП: Ільїна Ольга Вікторівна

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Посада: доцент кафедри готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації

Контактна інформація викладача: olga.ilyina@vnu.edu.ua

Дні занять (посилання: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>).

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Освітня компонента «Туристичні ресурси України» належить до числа обов'язкових у процесі підготовки фахівців галузі туризму.

Навчальний курс спрямований на ознайомлення майбутніх фахівців із туристсько-рекреаційним потенціалом України, який вже використовується, або може бути залучений для формування іміджу держави на світовому туристичному ринку. Під час вивчення дисципліни студенти ознайомлюються із туристсько-рекреаційними ресурсами України різних категорій (природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні), із територіальними особливостями їх поширення, із проблемами та перспективами їх використання.

2. Пререквізити і постреквізити дисципліни

Пререквізити: «Основи туризмознавства», «Географія туризму», «Екскурсознавство і музеезнавство».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ОК – засвоєння майбутніми фахівцями з туризму теоретичних основ туристичного ресурсознавства на прикладі України, засвоєння знань щодо впливу туристичних ресурсів на формування і розвиток туристичного господарства, формування знань про об'єкти пізнавального, оздоровчого, спортивного туризму в регіонах України.

Завдання курсу: формування у здобувачів вищої освіти глибоких знань про різноманіття і характерні ознаки туристичних ресурсів нашої держави, пізнання закономірностей поширення туристичних ресурсів України різних категорій, формування

умінь щодо визначення величини туристсько-рекреаційного потенціалу регіонів України, проблем і перспектив їх подальшого розвитку, прищеплення студентам шанобливого ставлення до природи й культурних надбань рідного краю.

У результаті вивчення даного курсу здобувач повинен знати:

- теоретичні, методичні та прикладні засади територіальної організації туристичного потенціалу України;
- сутність поняття та класифікації рекреаційно-туристичних ресурсів;
- природні рекреаційно-туристичні ресурси України;
- суспільно-історичні туристичні ресурси України;
- форми організації рекреаційно-туристичної діяльності. Заклади рекреації в Україні;
- сучасний стан розвитку рекреаційно-туристичного господарства України;
- рекреаційно-туристичне районування України.

вміти:

- аналізувати туристичні ресурси територій та здійснювати їх оцінку; визначати туристичний потенціал території;
- виявляти проблеми і аналізувати перспективи розвитку рекреаційного господарства України.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Загальні компетентності:

- ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;
- ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно;

Фахові компетентності:

- ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

Результати навчання:

- РН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;
- РН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно- туристичного простору
- РН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- РН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- РН 23. Забезпечувати ефективне функціонування підприємств туристично-рекреаційної сфери з урахуванням регіонального ринку послуг, потреб розвитку важливих видів туризму (екологічного, сільського зеленого та ін.);

Soft skills освітнього компонента: комунікативна компетентність; емоційний інтелект; клієнтоорієнтованість; командна робота; лідерство; критичне мислення; адаптивність і гнучкість; стресостійкість; навички публічних виступів.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Характеристика туристичних ресурсів України						
Тема 1. Туристичні ресурси	12	2	4	6		ЗПР, УО /

України як навчальна дисципліна						10
Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів	18	4	6	6	2	ЗПР, УО / 5
Тема 3. Природні туристичні ресурси України	14	2	4	6	2	ЗПР, УО / 5
Тема 4. Історико-культурні туристичні ресурси України	12	2	4	6		ЗПР, УО / 5
Тема 5. Комплексна оцінка туристичних ресурсів України	12	2	4	6		ЗПР, УО / 10
Разом за змістовим модулем 1	68	12	22	30	4	35
Змістовий модуль 2. Туристсько-рекреаційне районування України						
Тема 6. Туристичні ресурси областей Чорноморсько-Азовського узбережжя	14	4	4	6		ЗПР, УО / 5
Тема 7. Туристичні ресурси Карпат	12	2	4	6		ЗПР, УО / 10
Тема 8. Туристичні ресурси Поділля	12	2	4	4	2	ЗПР, УО / 10
Тема 9. Туристичні ресурси Полісся	14	2	4	6	2	ЗПР, УО / 10
Разом за змістовим модулем 2	52	10	16	22	4	35
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота № 1						15
Модульна контрольна робота № 2						15
Усього годин	120	22	38	52	8	100

*Форми контролю: ДС – дискусія; Т – тести; РМГ – робота в малих групах; ЗПР – захист практичної роботи; УО – усне опитування; ДП – доповідь з презентацією; МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Туристичні ресурси областей Придніпров'я України	18
2	Туристичні ресурси областей Східної України	18
3	Туристичні ресурси Криму	16
	Разом	40

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриває «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://hel1.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>).

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач освіти зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з освітнього компонента «Правове регулювання туристичної діяльності». При вивченні освітнього компонента «Правове

регулювання туристичної діяльності» необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну, наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі здобувачами освіти та викладачами, уважним і дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки, не дозволяється. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті

Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки на основі Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній,

неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (посилання: <https://surl.li/moqjac>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час переведення, поновлення здобувача освіти до Волинського національного університету імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або освітньо-професійних програм.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки шляхом валідації. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), які передбачені силябусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – екзамен. Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. За бажанням підвищити рейтинг здобувач освіти складає іспит в усній формі за екзаменаційними білетами. В білеті 3 питання, кожне з яких оцінюється у 10 балів. За результатами підсумкового контролю від загальної суми балів, набраної студентом протягом семестру, віднімаються результати модульних контрольних робіт і додаються бали, набрані на екзамені. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 30.

Перелік питань до екзамену:

1. Туристські ресурси: сутність поняття та структура.
2. Етнічні та етнографічні землі України.
3. Природно-заповідні території України як об'єкти туризму.
4. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду.
5. Історія заповідної справи в Україні та поняття про природно-заповідний фонд.
6. Потенціал природних рекреаційно-туристських ресурсів України
7. Гідрологічні рекреаційно-туристські ресурси України.
8. Орографічні рекреаційно-туристські ресурси України.
9. Природні умови формування бальнеологічних ресурсів України.
10. Печери як об'єкти туризму. Історія вивчення печер України.
11. Використання карстових печер для спелеотуризму, спелеотерапії.
12. Архітектурно-історичні рекреаційно-туристські ресурси. Класифікація оборонних споруд.
13. Законодавство України про охорону культурної спадщини.
14. Видатні пам'ятки фортифікаційного зодчества України.
15. Використання замків і фортець в туризмі.
16. Музеї як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності.
17. Класифікація музеїв України.

18. Визначні музеї України.
19. Гомогенні рекреаційно-туристичні ресурси: сутність поняття та специфіка.
20. Суперточка-тур: сутність поняття та специфіка.
21. Кліматичні рекреаційні ресурси.
22. Природно-рекреаційні та інфраструктурні ресурси Києва.
23. Туристична індустрія Києва
24. Історико-культурна спадщина Києва як основа розвитку пізнавального туризму.
25. Ресурсний потенціал паломницького туризму в Україні
26. Туристичні ресурси історичної Київщини.
27. Оцінювання рекреаційно-туристичних ресурсів.
28. Дендропарки України та їх використання в туризмі.
29. Історико-культурні заповідники Черкащини.
30. Об'єкти релігійного паломництва на Черкащині.
31. Туристичні ресурси історичної Волині (Волинська область).
32. Туристичні ресурси історичної Волині (Житомирська область).
33. Туристичні ресурси історичної Волині (Рівненська область).
34. Історико-архітектурна спадщина Волині як основа розвитку пізнавального туризму.
35. Природно-рекреаційний потенціал розвитку туризму на Волині.
36. Туристичні ресурси історичного Поділля (Вінницька область).
37. Туристичні ресурси історичного Поділля (Тернопільська область).
38. Туристичні ресурси історичного Поділля (Хмельницька область).
39. Ресурсний потенціал розвитку спелеотуризму на Поділлі.
40. Розвиток курортного господарства на Поділлі.
41. Об'єкти релігійного паломництва на Поділлі.
42. Туристичні ресурси Чернігівської області.
43. Туристичні ресурси Полтавщини.
44. Палацово-паркові ансамблі Чернігівщини.
45. Архітектурні пам'ятки Чернігова.
46. Історико-культурні заповідники Чернігівської області.
47. Ресурсний потенціал для розвитку зеленого туризму на Полтавщині.
48. Туристичні ресурси Слобожанщини (Харківська область).
49. Туристичні ресурси Слобожанщини (Сумська область).
50. Туристичні ресурси історичної Галичини (Львівська область).
51. Туристичні ресурси історичної Галичини (Івано-Франківська область).
52. Туристичні ресурси історичної Буковини.
53. Туристичні ресурси Закарпаття.
54. Курортне господарство Львівської області.
55. Історико-культурна спадщина як основа розвитку пізнавального туризму на Львівщині.
56. Курортні ресурси Закарпаття.
57. Ресурсний потенціал для розвитку зеленого туризму Галичини.
58. Ресурсний потенціал для розвитку активного туризму в Україні.
59. Туристичні ресурси Одеської області.
60. Туристичні ресурси Миколаївської області.
61. Туристичні ресурси Херсонської області.
62. Туристичні ресурси Запорізької області.
63. Туристичні ресурси Донецької області.
64. Туристичні ресурси Луганської області
65. Туристичні ресурси Дніпропетровської області
66. Туристичні ресурси Кіровоградської області
67. Курорти Одеської області.
68. Ресурсний потенціал для розвитку етнічного туризму на Одещині.

69. Туристичні ресурси Криму

70. Подієвий туризм в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінка балів	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-ресурсний потенціал: Словник-довідник. К.: Олді-Плюс, 2025. 108 с.

Мальська М., Паньків Н. Туристично-ресурсний потенціал території: Підручник. Київ: Піча Ю. В., 2022. 534 с.

Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України: Навч. посібник. К.: Олді-Плюс, 2021. 472 с.

Допоміжна:

Ільїна О. В., Ільїн Л. В. Озерні сапропелі Полісся України: види, ресурси, господарське використання. Рациональне використання природних ресурсів в умовах глобальних викликів : колективна монографія ; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Астроя, 2025. С. 265–277.

Ільїна О. В. Озерні сапропелі Північно-Західного регіону України: особливості поширення, ресурси, перспективи використання у бальнеологічній практиці. Scientific aspects of conserving and restoring natural resources under the modern development of society : Scientific monograph. Riga, Latvia “Baltija Publishing”, 2024. pp. 474–489.

Ільїна О. В. Кадастрова система «Сапропелеві лікувальні ресурси України». *Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми й перспективи розвитку* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 16 травня 2024 р.) / відпов. ред. Л.В. Ільїн. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2024. С. 61–65.

Ільїна О., Ільїн Л. Рекреаційний природний потенціал озер Волинської області. Educational and Scientific Dimensions of Geography, Recreation and Tourism: Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2026. P. 131–148.

Ільїн Л. В., Ільїна О. В. Теоретико-методологічні аспекти комплексного оцінювання рекреаційного природного потенціалу озер. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : колективна монографія. Видання сьоме. Луцьк : ВІП Луцького НТУ, 2021. С. 273–289.

Ільїна О. В. Літературний туризм: ресурсна база й перспективи розвитку. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2025. № 5(5). С. 144–152.

Ільїна О. В. Кадастрування туристичних ресурсів України як основа раціонального планування, інвестиційної діяльності, розвитку туризму і готельно-ресторанного господарства. Індустрія туризму й сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 80-річчя Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк, 28 жовтня 2020 р.) відпов. ред. Л. В. Ільїн. Луцьк : ПП Іванюк, 2020. С.33–36.

Матвійчук Л. Ю., Смочко Н. М., Ільїна О. В. Перспективи розвитку індустрії гостинності регіонів України в сучасних умовах. *Економічні науки. Серія. Регіональна економіка*. 2022. Вип. 19 (75). С. 174–182.

Ilyina O.V. Constructive and geographical bases of rational use and protection of water resources of Polissia of Ukraine. New factors for the development of natural sciences in Ukraine and EU countries : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. pp. 108–132.

Інформаційні ресурси:

Бібліотека Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://library.vnu.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Онлайн-платформа професійного розвитку «Prometheus».URL: <https://prometheus.org.ua/>

Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України. <http://www.tourism.gov.ua>.

Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.